

COĞRAFI İŞARETLER ve KORUMA KAPSAMI

Neşe İLOĞLU
Sınai Mülkiyet Uzmanı
Türk Patent ve Marka Kurumu
24.09.2019

COĞRAFI İŞARET KAVRAMI

Tanımı:

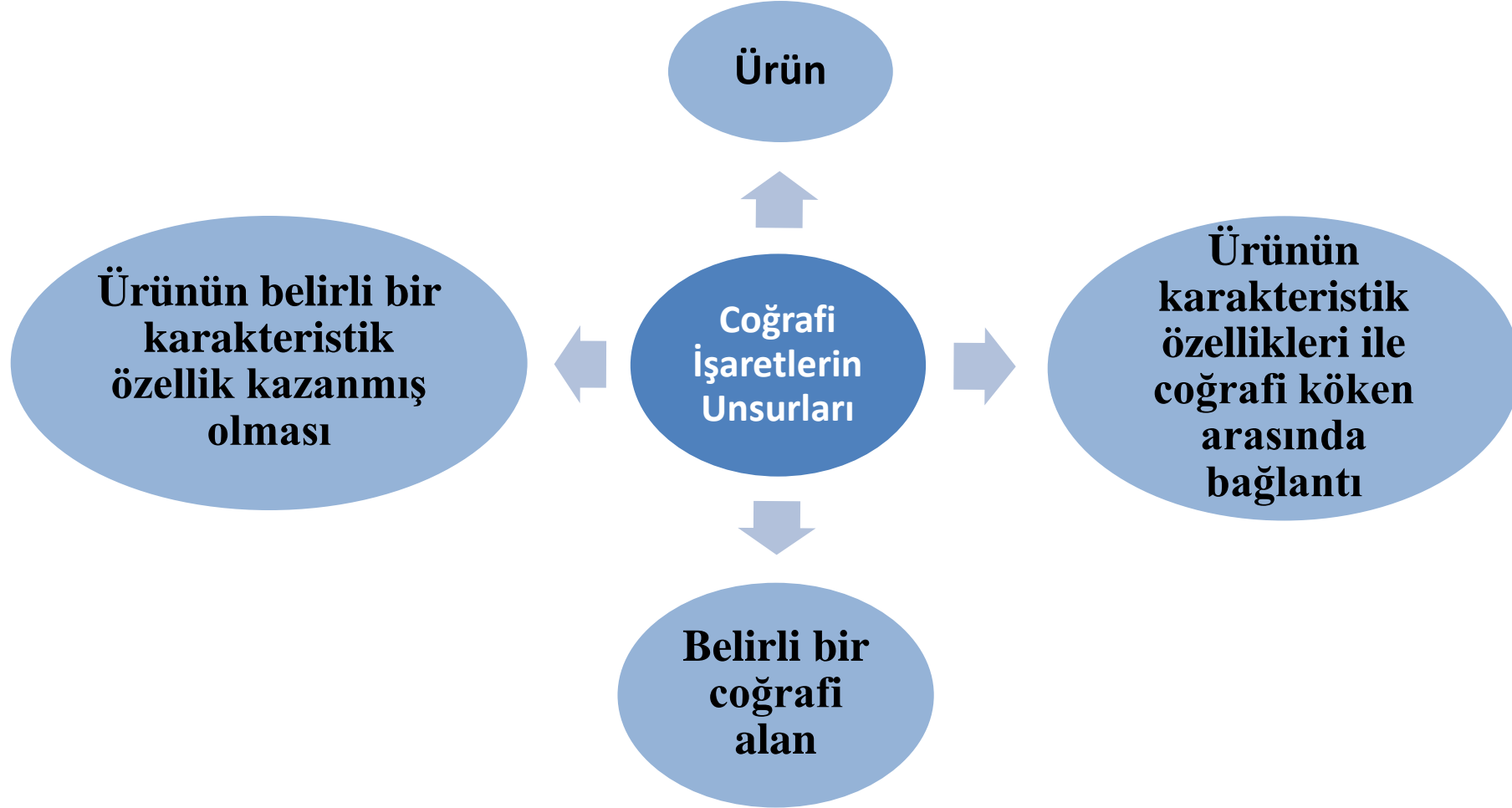
“kalitesi veya ününü belirli bir coğrafi yöreye borçlu olan ürünleri adlandırmak için kullanılan işaretler”

Örnekler: Finike Portakalı, Rokfor Peyniri, Tekila, Kars Kaşarı, Milas Zeytinyağı, İzmit Pişmaniyesi, Kayseri Pastırması, Oltu Taşı, Antep Kutnu Kumaşı....

Coğrafi İşaret Kavramı

Coğrafi İşaretlerin Unsurları

COĞRAFI İŞARET KAVRAMI

Neler Coğrafi İşaret Tescili Alabilir:

- Gıda, tarım, maden, el sanatları ürünleri
- Sanayi ürünleri

Tescil Edilemeyecek Adlar:

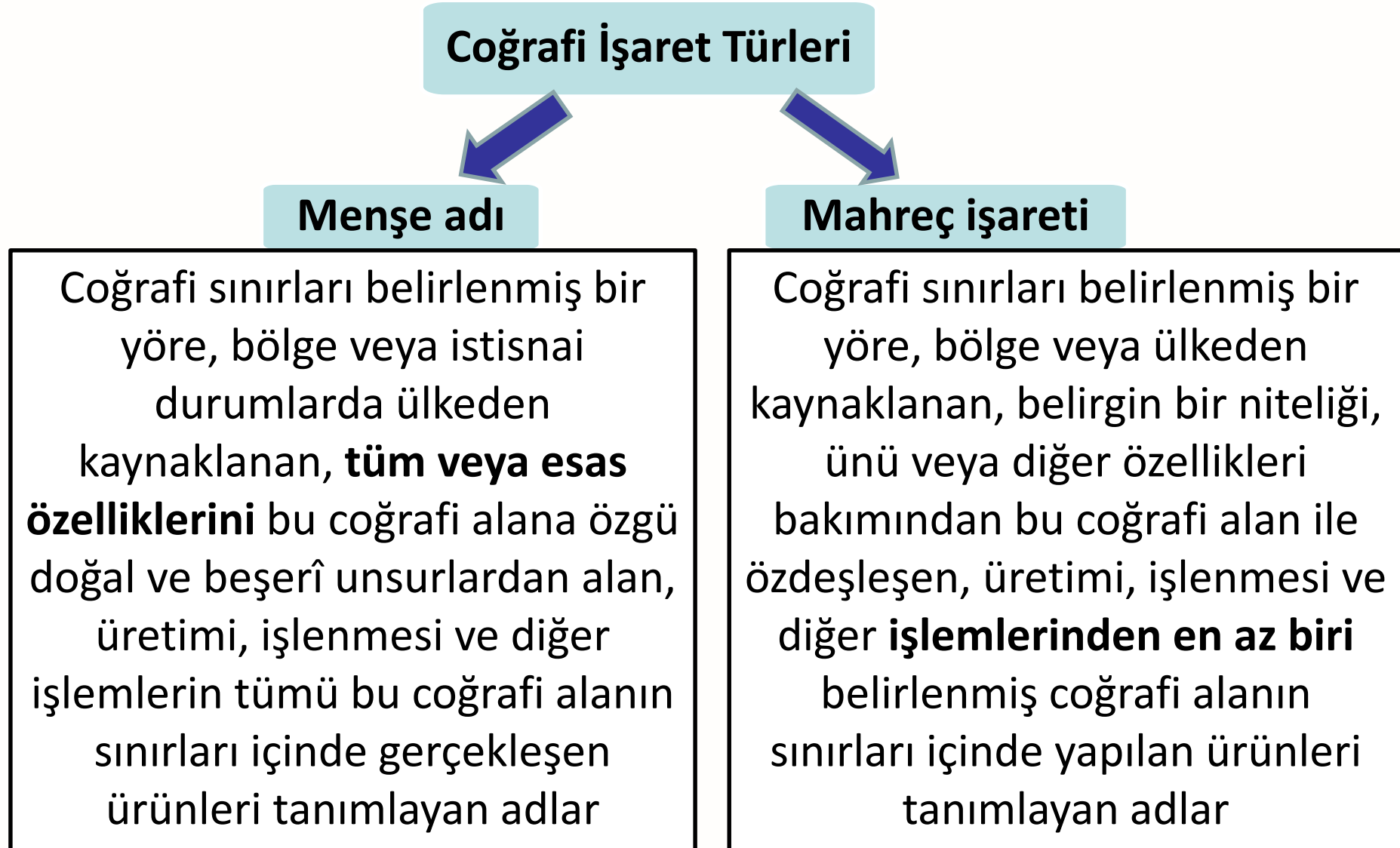
- Coğrafi İşaret tanımı **kapsamına girmeyen** adlar.
- Ürünlerin **öz adı** olmuş adlar (jenerik adlar)
- Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan **bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları** veya benzeri adlar.
- Kamu düzenine veya **genel ahlaka aykırı** adlar.
- Başvuru hakkına sahip kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen **kendi ülkesinde korunmayan**, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.
- **Tescilli** veya **başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret ile** tamamen veya kısmen **eş sesli** olan ve tüketiciyi yanıltabilecek adlar.

TÜRKİYE'DE COĞRAFI İŞARET MEVZUATI

6769 Sayılı **Sınai Mülkiyet Kanununun** Coğrafi İşaretler kitabının hükümleri kapsamında koruma sağlanmaktadır:

MADDE 34- Coğrafi işaret; **belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü** gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir.

TÜRKİYE'DE COĞRAFI İŞARET MEVZUATI

MENŞE ADI

- Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge veya çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan bir ürün olması;
- Tüm veya esas nitelik veya özellikleri bu yöre, alan veya bölgeye özgü doğa ve beşeri unsurlardan kaynaklanan bir ürün olması.
- Üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin **tümüyle** bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması.

“Taşköprü Sarımsağı” ve “Afyon Kaymağı”: Ait oldukları coğrafi bölgenin dışında üretilemezler. Çünkü ürün niteliklerini, ancak ait olduğu yöre içinde üretildiği takdirde kazanabilir.

Taşköprü Sarımsağı
(Taşköprü ilçesine bağlı yerleşim yerleri)

Afyon Kaymağı
(Afyon ili sınırları)

MAHREÇ İŞARETİ

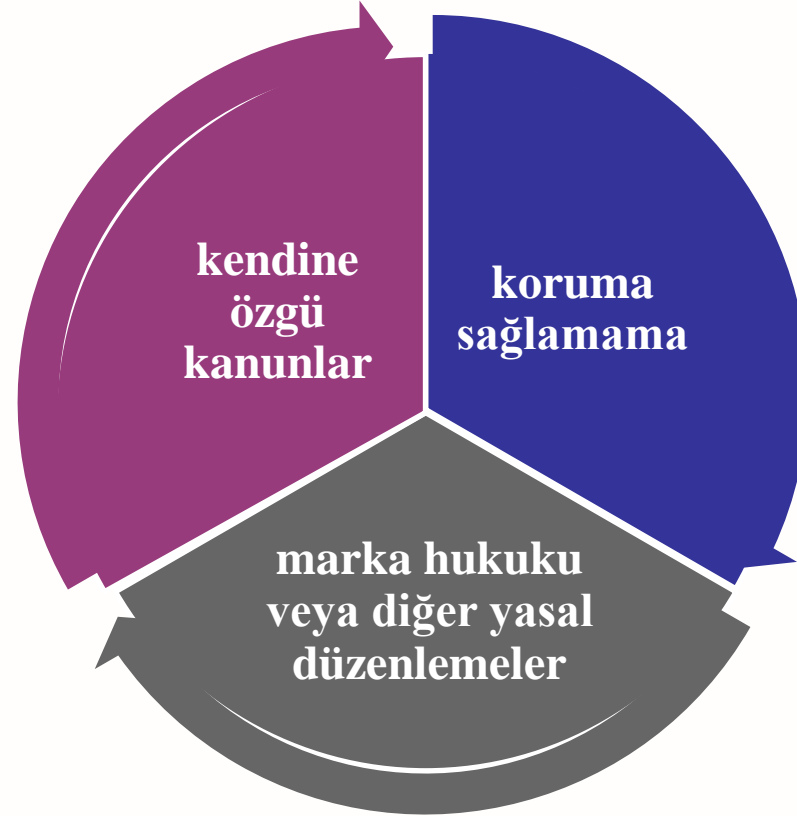
- a) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, veya bölgeden kaynaklanan bir ürün olması;
- b) Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş bir ürün olması;
- c) Üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden **en az birinin** belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması.

Örnek “**Antakya Künefesi**”: Coğrafi sınır olarak Antakya belirtilmiştir. Künefede kullanılan peynir **Antakya yöresine özgü tuzsuz inek peyniri olması** gerekmektedir.

Dünyada Coğrafi İşaretlerin Tescili

COĞRAFI İŞARET TESCİLİNİN TARİHÇESİ

- Fransa 1919 - *Appellation d'origine contrôlée* (Controlled designation of origin)
- İspanya 1925 - Denominación de origen (Designation of origin)
- Türkiye 1995 - Coğrafi işaret

Rokfor Peyniri

Rioja Şarabı

DÜNYADAN COĞRAFİ İŞARET ÖRNEKLERİ

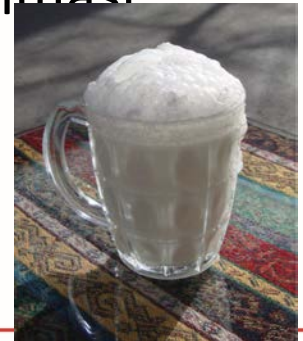
- Kolombiya – Cafe de Columbia
- Hindistan – Darjeeling (çay)
- Yunanistan – Ouzo
- Fransa – Champagne
- Meksika – Tequila
- İtalya – Parmigiano-Reggiano
- İspanya - Turrón de Alicante (tatlı)

GELENEKSEL ÜRÜN ADI KAVRAMI

Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak **en az otuz yıl süreyle** kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır:

a) **Geleneksel üretim veya işleme yöntemi** yahut **geleneksel bileşimden** kaynaklanması.

b) **Geleneksel hammadde veya malzemedен** üretilmiş olması

GELENEKSEL ÜRÜN ADI KAVRAMI

Geleneksel ürün adına ilişkin şartları taşımayan adlar, **ürünün genel özelliğini ifade eden adlar**, ürünün niteliği konusunda halkı **yanıltabilecek adlar**, **kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı adlar**, geleneksel ürün adı olarak tescillenemez.

Coğrafi sınırdan bağımsızdır. Örneğin; **pastırma, aşure...**

GELENEKSEL ÜRÜN ADI VE COĞRAFİ İŞARET FARKI

- Mozzarella, 1998 yılında Avrupa Birliği'nde tescilli **Geleneksel Ürün Adı** oldu. Tescile göre, Avrupa Birliği'nde satılan mozzarella geleneksel bir tarife göre üretilmektedir. **TSG** sertifikası süt kaynağını belirtmediğinden, her tür süt kullanılabilir.
- Mozzarella di Bufala Campana olarak satılan İtalyan manda mozzarellaları, AB'nin **Protected Designation of Origin** planı kapsamında korunmaktadır ve sadece Campania, Lazio, Apulia ve Molise bölgelerinde bölgelerde üretilebilir.

COĞRAFI İŞARET / GELENEKSEL ÜRÜN ADI

Kimler Başvuru Yapabilir?

- **Üretici grupları**
- Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alanla ilgili **kamu kurum ve kuruluşları** ile kamu kurumu niteliğindeki **meslek kuruluşları**
- Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili **dernekler, vakıflar ve kooperatifler**.
- Ürünün **tek bir üreticisi varsa**, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili **üretici**.

Üretici: tarım ürünlerini, gıda maddelerini, madenleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen yahut tedarik zincirinde yer alarak ürünün tescile konu özelliklerini etkileyen bir işlem yapan kişi

Üretici Grupları: kanuni oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birlik

COĞRAFI İŞARETİN İŞLEVLERİ

1. Ürüne Yönelik İşlevleri

- Ayırt edicilik (yörenin ürüne özellik katması, benzerlerinden farkı)
- Üretim metodunu ve kaliteyi garanti etmek (tescil belgesi ile garanti altına alınır, denetimlerle sürdürülür)
- Pazarlama aracı olmak

COĞRAFI İŞARETİN İŞLEVLERİ

2. Yöreye ve Ekonomiye Yönelik İşlevleri

- Yerel üretimi ve kırsal kalkınmayı desteklemek
- Geleneksel bilgi ve kültürel değerleri korumak
- Ürün taklitçiliği ile mücadele etmek
- Bölgenin tanıtımını sağlayarak turizme katkıda bulunmak
(Örn: Fransa ve İtalya'da şarap turları, Gıda Müzeleri vb.)

Marka şehirlerin oluşumunda katkı sağlaması:

Gaziantep – Antep Baklavası

Roquefort kasabası – Roquefort peyniri

COĞRAFI İŞARET / GELENEKSEL ÜRÜN ADI DENETİMİ

▪6769 Sayılı Kanunun 49 uncu maddesi kapsamında denetim

▪Coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımının denetimi; tescilli coğrafi işaretleri ve geleneksel ürün adlarını taşıyan ürünlerin **üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamalarında** veya **ürün piyasada iken** kullanımının **tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun** denetimine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar.

▪5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 23 üncü maddesi kapsamında denetim

▪ Tarım ve Orman Bakanlığı, **tarım ve gıda ile ilgili coğrafi işaret veya geleneksel ürün adlarının kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunu** denetler.

DENETİM

Denetim Raporları tescil ettiren tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna **yılda 1 defa** sunulur.

Tescil ettiren, denetime esas teşkil etmek üzere tescilli coğrafi işareti veya geleneksel ürün adını taşıyan ürünlerin üreticilerinin ve pazarlamasında **faaliyet gösterenlerin listesini** tutar.

Tescilde belirtilen denetim sıklığı göz önünde bulundurularak denetim merci tarafından **denetim planı** oluşturulur.

COĞRAFİ İŞARETLER

- 447 tescil
- 420 başvuru

- 3 tescil
- 11 başvuru

10 rows view 1 - 14 from 14 rows.

Dossier Number	Country	Name	App Type	Date	Status:
<input type="text"/>	TR - Turkey	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
TR/PDO/0005/02379	Turkey	MİLAS ZEYTİNYAĞI	PDO	13/11/2017	Applied
TR/PDO/0005/02318	Turkey	Antepfıstığı/Antep fıstığı	PDO	21/07/2017	Applied
TR/PDO/0005/01221	Turkey	Malatya Kayısı	PDO	07/07/2017	Registered
TR/PDO/0005/2311	Turkey	Kayseri Pastırması	PDO	22/05/2017	Applied
TR/PDO/0005/2312	Turkey	Kayseri Sucuğu	PGI	22/05/2017	Applied
TR/PGI/0005/2310	Turkey	Kayseri Mantısı	PGI	22/05/2017	Applied
TR/PDO/0005/02217	Turkey	Taşköprü Sarımsağı	PDO	04/01/2017	Applied
TR/PGI/0005/02207	Turkey	Bayramiç Beyazı	PGI	25/11/2016	Applied
TR/PDO/0005/01116	Turkey	Aydın İnciri	PDO	17/02/2016	Registered
TR/PDO/0005/01362	Turkey	Aydın Kestanesi	PDO	08/09/2015	Applied
TR/PGI/0005/01260	Turkey	İnegöl Köfte	PGI	17/09/2014	Applied
TR/PGI/0005/0781	Turkey	Antep Baklavası/Gaziantep Baklavası	PGI	21/12/2013	Registered
TR/PGI/0005/01029	Turkey	Afyon Sucuğu	PGI	13/08/2012	Applied
TR/PGI/0005/01030	Turkey	Afyon Pastırması	PGI	13/08/2012	Applied

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Araştırma

www.ci.gov.tr

The screenshot displays the website's main page for Geographical Indications (GI) and Traditional Product Names. The header includes the 'TÜRK PATENT' logo, three circular icons representing different types of GIs, and the 'T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI' logo. The navigation menu contains links for 'ANASAYFA', 'COĞRAFİ İŞARETLER', 'GELENEKSEL ÜRÜN ADLARI', 'MEVZUAT', 'VERİTABANI', 'İSTATİSTİK', and 'İLETİŞİM'. The main content area features a large map of Turkey with a search overlay. The overlay includes the title 'Türkiye'nin Coğrafi İşaretleri' and a subtitle 'Coğrafi işaret, farkı ve ünü yöresinden kaynaklanan, kalitesi tescil ve denetimle korunan değerlerimizdir'. Below this is a search form with the following fields: 'Coğrafi İşaret Adı Ara', 'İl Seçiniz', 'Tür Seçiniz', and 'Ürün Grubu'. There are two red buttons at the bottom of the form: 'Listele' and 'Ara'. The background of the main content area shows a rural landscape with cows and a traditional building.

TEŞEKKÜRLER